Vyživovací povinnost

Lucembursko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Vyživovací povinnost je povinnost, kterou zákon ukládá osobě disponující příslušnými prostředky, aby zabezpečila potřeby jiné osoby, s kterou jí pojí pokrevním nebo nepokrevní příbuzenský vztah. Výživné se tedy může vyplácet různým osobám, zejména:

jednomu manželovi ze strany druhého manžela nebo bývalého manžela (články 212, 214 a 246 občanského zákoníku (*Code civil*)) nebo jednomu partnerovi ze strany druhého partnera v případě uzavření partnerství, na něž se vztahuje pozměněný zákon ze dne 9. července 2004 o právních účincích některých partnerství (*loi modifiée du 9 juillet 2004 relative aux effets légaux de certains partenariats*), nebo za určitých podmínek ze strany bývalého partnera,

dětem ze strany rodičů (články 203, 3722, 3762, 3763 a 3764 občanského zákoníku),

otcům, matkám a jiným předkům ze strany jejich dětí (článek 205 občanského zákoníku),

tchánům a tchyním ze strany zeťů a snach (článek 206 občanského zákoníku).

Pravidlo, podle nějž „výživné není určené na uspokojování minulých nároků“, znamená, že výživné má pokrýt současné a budoucí potřeby a nemá být použito k úhradě minulých výdajů. Toto pravidlo je vyvratitelnou právní domněnkou; jinými slovy, toto pravidlo lze neplatí, jestliže oprávněná osoba předloží důkaz, že náklady, které jí v souvislosti s obživou vznikly, byly nevyhnutelné, že nezůstala nečinná nebo že nemohla konat.

Výživné nelze započíst, pokud pohledávka, vůči níž má být započteno, není také pohledávka na výživném.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Pokud jde o společnou rodičovskou odpovědnost, má každý z rodičů bez ohledu na uzavření manželství, rozluku nebo rozvod manželství povinnost přispívat na výživu a výchovu dětí přiměřeně ke svým zdrojům, zdrojům druhého rodiče a potřebám dítěte. V případě rozvodu manželství nebo rozluky musí rodiče bez ohledu na to, zda vykonávají rodičovskou odpovědnost společně, či nikoli, nadále přispívat společně na náklady na výživu a výchovu dětí, nerozhodne-li soud jinak. Tento příspěvek má podobu výživného a automaticky nezaniká po dosáhnutí plnoletosti dítěte. Může být vyplácen přímo dospělému dítěti a může být revidován podle potřeb dítěte a vývoje zdrojů a výdajů každého z rodičů.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Ve věcech výživného, výkonu rodičovské odpovědnosti a rozvodu manželství a rozluky je příslušný soudce pro rodinné věci (*juge aux affaires familiales*) u obvodních soudů (*tribunaux d'arrondissement*).

Navrhovatel musí návrh na stanovení výživného předložit soudci pro rodinné věci. Jestliže nárok na výživné souvisí s řízením o rozvodu manželství nebo rozluce, rozhodne o nároku na výživné rodinný soud, který rozhoduje rovněž o návrhu na rozvod manželství nebo rozluku.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

V případech poručnictví (*tutelle*) nebo opatrovnictví (*curatelle*) může poručník (*tuteur*) nebo opatrovník (*curateur*) podat návrh jménem rodiče nebo nezletilého dítěte.

Rodiče, kteří vykonávají rodičovskou odpovědnost vůči nezletilému dítěti, mohou podat návrh jménem tohoto dítěte.

Nezletilé dítě nemá právní subjektivitu ani způsobilost k tomu, aby návrh podalo samo, vyjma případu, kdy je nezletilý schopen vyjádřit svůj názor podle článku 100750 nového občanského soudního řádu (*Nouveau Code de procédure civile*). V tomto případě může nezletilý, který je schopen vyjádřit svůj názor, prostřednictvím návrhu podaného obvodnímu soudu požádat soudce pro rodinné věci, aby výkon rodičovské odpovědnosti, výkon práva na styk nebo úpravu bydlení pozměnil. Soud pak nařídí, aby byl nezletilému do patnácti dnů ustanoven advokát, který jej bude zastupovat.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Místně příslušným obvodním soudem je:

soud v místě bydliště rodiny;

žijí-li rodiče odloučeně, soud v místě bydliště rodiče, u něhož mají nezletilé děti obvyklé bydliště, je-li rodičovská odpovědnost vykonávána společně, nebo soud v místě bydliště rodiče, který vykonává rodičovskou odpovědnost sám;

v ostatních případech soud v místě bydliště osoby, která řízení nezahájila.

V případě společných návrhů si strany zvolí soud v místě bydliště jedné z nich.

Pokud se však spor týká pouze výživného mezi manžely, příspěvku na podporu a výchovu dětí, příspěvku na náklady spojené s manželstvím nebo bezodkladných a předběžných opatření v případě zrušení registrovaného partnerství, může být příslušný soud v místě bydliště manžela/manželky či bývalého partnera/partnerky, jimž je vypláceno výživné, nebo rodiče, který vykonává hlavní péči o děti, a to i v případě, jsou-li dospělé.

Místní příslušnost se určuje podle místa bydliště ke dni podání žaloby, nebo ve věcech týkajících se rozvodu manželství ke dni podání návrhu na zahájení řízení.

Je-li nárok na výživné uplatňován během řízení o rozvod manželství, je příslušný soud, který projednává návrh na rozvod manželství.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Navrhovatel se může obrátit na soudce pro rodinné věci prostřednictvím návrhu podaného na obvodní soud. Tento návrh je nutné podat na podatelně obvodního soudu, která jej doručí odpůrci. Strany nemusí být zastoupeny advokátem, vyjma v případě uplatňování nároku na výživné během řízení o rozvod manželství z důvodu nenapravitelného rozpadu manželství nebo během řízení o rozluce. V těchto případech je právní zastoupení advokátem povinné.

Navrhovatel musí každopádně předložit soudu veškeré dokumenty, které dokládají jeho potřeby. Může se jednat například o výplatní pásky, osvědčení o osvobození od daně, osvědčení o nezaměstnanosti nebo osvědčení, kterým se potvrzuje dlouhodobá pracovní neschopnost, doklad o nájmu, úvěrech, nezaopatřených dětech a nákladech na výživu a výchovu dětí atd.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Mezi náklady, které mohou souviset se soudním řízením, patří soudní výlohy a náklady řízení, jejichž úhradu lze (v plné výši nebo částečně) uložit straně, která neměla ve věci úspěch. Může být rovněž nutné uhradit odměnu advokáta.

Osobám, jejichž příjem je podle lucemburského práva nedostatečný, může být poskytnuta právní pomoc. Pro obdržení pomoci je nutné vyplnit dotazník, který lze získat na ústředním úřadu sociální pomoci (*service central d'assistance sociale*), a zaslat jej předsedovi místně příslušné advokátní komory (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*).
Pokud předseda advokátní komory právní pomoc přizná, zahrnuje tato veškeré náklady související se soudním řízením, úkony nebo žalobami, na něž je poskytnuta. Zahrnuje například kolkovné a poplatky za registraci, odměny úředníků a advokátů, poplatky a odměny soudních vykonavatelů, náklady a poplatky u notáře, výdaje a poplatky za znalce, výdaje na svědky, odměny překladatelů a tlumočníků, poplatky související s osvědčením rozhodného práva (*certificats de coutume)*, cestovní výdaje, poplatky související s náležitostmi týkajícími se zápisu, hypotéky a zajištění a v případě potřeby poplatky za zveřejnění v tisku.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Druhy výživného

V průběhu řízení a po vynesení rozhodnutí o rozvodu manželství nebo rozluce mívá výživné nejčastěji formu měsíční platby. Může však mít rovněž formu jednorázové platby, tvořené buď peněžní částkou, nebo věcným plněním.
Pokud jde o příspěvek na výživu a výchovu dítěte, výživné může mít formu měsíční platby nebo přímé úhrady všech či některých nákladů vynaložených na dítě. Může mít rovněž formu užívacího práva a práva na bydlení.
Jestliže osoba, která má výživné platit, prokáže, že není schopna výživné platit, může jí soud nařídit, aby u sebe oprávněnou osobu ubytovala a zajišťovala jí stravu a starala se o ni.

Výpočet výživného

Žádné referenční stupnice neexistují. Výše výživného se vypočítává podle prostředků povinného a potřeb oprávněného.

Indexace

Aby bylo možné přizpůsobit výživné změnám životních nákladů, může soud, a to i bez návrhu, rozhodnout o tom, že výživné bude indexováno podle zákonné úpravy.

Úprava výše výživného

V případě, že se změní okolnosti, lze vyživovací povinnost zvýšit nebo snížit, nebo dokonce zrušit. To neplatí, pokud bylo výživné vyplaceno jako jednorázová částka v rámci rozvodu manželství. Jestliže se strany nedohodnou, rozhodne o zrušení, zvýšení či snížení výživného soud.
Soud může změnit rovněž výši výživného, která byla stanovena dohodou stran. Toto právo se použije nejen v případě změny příslušné situace oprávněného a povinného, nýbrž také v případě, že k žádné změně nedojde, pokud má soud za to, že částka není dostačující nebo je nadměrná.
Výživné přiznané manželovi/manželce v případě rozvodu z důvodu nenapravitelného rozvodu manželství nemůže být vypláceno déle, než je doba trvání manželství, vyjma v případě mimořádných okolností.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

V průběhu řízení a po vynesení rozhodnutí o rozvodu manželství nebo rozluce je výživné vypláceno oprávněnému manželovi/manželce.
Příspěvek na podporu a výchovu dítěte hradí jeden z rodičů druhému rodiči, nebo osobě, které bylo dítě svěřeno do péče. Jestliže dítě dosáhlo plnoletosti, může soud rozhodnout, nebo rodiče se mohou dohodnout, že tento příspěvek bude vyplacen v plné výši nebo částečně dítěti.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Oprávněný má k dispozici několik způsobů, jimiž může povinného, který se zdráhá platit výživné, přimět k platbě.

Občanskoprávní prostředky:

Oprávněný má několik možností:
V případě rozvodu manželství může oprávněný požádat soudce pro rodinné věci prostřednictvím návrhu k obvodnímu soudu o nařízení srážek ze mzdy bývalého manžela/manželky, včetně důchodů a rent a jakýchkoli dalších částek splatných třetími stranami, a to v poměru a za podmínek stanovených soudem, aniž by tím byla dotčena práva třetích stran. Toto rozhodnutí lze v případě, že se změní okolnosti, revidovat.
Oprávněný může požádat o běžná exekuční opatření, jako je například obstavení bankovního účtu, obstavení movitého majetku (automobilu, šperků atd.) a obstavení nemovitého majetku (domu, pozemku atd.) na základě soudního rozhodnutí nebo usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.

Trestněprávní prostředky:

Oprávněný může podat trestní oznámení kvůli těmto trestným činům:
Trestný čin opuštění rodiny, který lze potrestat odnětím svobody v délce jednoho měsíce až jednoho roku a peněžitým trestem v rozmezí od 251 EUR do 2 500 EUR, nebo pouze jedním z těchto trestů (§ 391a trestního zákoníku (*Code pénal*)). To předpokládá, že se povinný vyhýbá plnění všech nebo některých vyživovacích povinností vůči oprávněnému, které mu byly uloženy zákonem, a to buď tím, že odmítá tyto povinnosti plnit, přestože je plnit může, nebo protože je není schopen plnit kvůli vlastnímu zavinění.
To se vztahuje na vyživovací povinnost rodičů vůči dětem, vyživovací povinnost mezi manžely a vyživovací povinnost adoptivních rodičů vůči osvojeným dětem.
Trestnímu stíhání za porušení zákona předchází úředně zaznamenaná výzva (*interpellation*), kterou povinnému předá příslušník policie Lucemburského velkovévodství. Není-li bydliště povinného známo, výzva se nevyžaduje.
Trestný čin podvodné platební neschopnosti lze potrestat odnětím svobody v délce šesti měsíců až tří let a peněžitým trestem v rozmezí od 500 EUR do 12 500 EUR, nebo pouze jedním z těchto trestů (§ 391b trestního zákoníku). To předpokládá, že povinný před tím, než soud vydal rozhodnutí, způsobil nebo dále prohloubil svou platební neschopnost, a to buď tím, že zvyšoval své závazky, nebo snižoval svá aktiva, popřípadě ukryl část svého majetku, aby se vyhnul výkonu rozhodnutí vydaného občanskoprávním soudem ve věcech týkajících se výživného.
Za účelem uplatňování § 391b trestního zákoníku se rozhodnutí soudu a dohody schválené soudem, které ukládají povinnost poskytovat platby, peněžitou pomoc nebo příspěvky na náklady spojené s manželstvím, jakož i ustanovení o výživném v dohodách uzavřených na základě vzájemné dohody ještě před rozvodem, považují za rovnocenné.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Nároky týkající se nedoplatků u opakující se a doživotní renty a výživného se promlčují po pěti letech.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Na návrh oprávněného může Národní fond solidarity (*Fonds national de solidarité*) vymáhat výživné, které je splatné jednomu z manželů, předkovi nebo potomkovi. Pokud jde o částky, které má vymáhat, vstupuje fond do práv a záruk oprávněného s ohledem na vymáhání výživného. Jakmile jsou vymáhané částky oznámeny povinnému, musí povinný tyto částky zaplatit předsedovi Národního fondu solidarity.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho části?

Národní fond solidarity může za určitých podmínek platit výživné místo povinného. Žádost o platbu musí oprávněný nebo jeho právní zástupce podat předsedovi Národního fondu solidarity.
Předseda nebo jeho zástupce tuto žádost přijme, pokud oprávněný prokáže, že:
má úřední bydliště v Lucembursku a on nebo jeho právní zástupce zde žili po dobu pěti let;
jeho výživné bylo stanoveno soudním rozhodnutím, které je vykonatelné v Lucemburském velkovévodství;
celkového nebo částečného získání výživného nebylo možné dosáhnout účinným uplatněním exekučního opatření podle soukromého práva;
nachází se v obtížné finanční situaci.
Žádost je přijata i v případě, není-li splněna podmínka c), pokud se předpokládá, že exekuční opatření nebudou neúspěšná nebo pokud povinný žije v zahraničí. Případný spor rozhoduje smírčí soudce (*juge de paix*) v místě bydliště oprávněného a návrhy k němu lze podávat do 40 dnů od oznámení rozhodnutí předsedy.
Oprávnění mohou automaticky obdržet právní pomoc. Od okamžiku přijetí žádosti až do ukončení plateb ze strany fondu nesmí oprávněný učinit vůči povinnému žádný úkon na vymožení výživného.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Podle Newyorské úmluvy ze dne 20. června 1956 a nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností se může navrhovatel, který má bydliště v Lucembursku, v případě, že dlužník žije v zahraničí, obrátit s žádostí o získání výživného na nejvyššího státního zástupce (*Procureur Général d'Etat*).
Nejvyšší státní zástupce jakožto ústřední orgán předá žádost a přiložené písemnosti ústřednímu orgánu v zemi, v níž má bydliště povinný, aby tento ústřední orgán mohl navrhovateli pomoci získat platbu dlužného výživného.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Osoba, která má nárok na výživné, podá žádost předávajícímu orgánu, tedy nejvyššímu státnímu zástupci, za použití některého z formulářů stanovených v nařízení (ES) č. 4/2009.

Procureur Général d'Etat
Cité Judiciaire
Bâtiment CR
L-2080 Luxembourg

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Navrhovatel, který má bydliště v jiné zemi než v Lucembursku, se musí s žádostí obrátit na ústřední orgán v zemi, v níž má bydliště. Nemůže se obrátit přímo na lucemburskou organizaci nebo orgán.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Nepoužitelné.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

V případě návrhů založených na nařízení EU se právní pomoc poskytuje zcela bezplatně osobám ve věku do 21 let, které mají nárok na výživné, a to bez ohledu na ustanovení vnitrostátního práva.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Aby mohl ústřední orgán poskytnout pomoc podle článku 51 nařízení o výživném, přijalo Lucembursko dne 3. srpna 2011 zákon o uplatňování tohoto nařízení EU, spolu s velkovévodským nařízením ze dne 3. srpna 2011, kterým se provádějí § 2 a § 3 zmíněného zákona (Úřední věstník (*Mémorial*) A č. 175 ze dne 12. srpna 2011).
Uvedená právní ustanovení umožňují nejvyššímu státnímu zástupci přímý přístup k některým databázím.

Související odkazy

Legilux

Tyto internetové stránky jsou součástí portálu Vaše Evropa.
Velice uvítáme jakoukoli zpětnou vazbu ohledně užitečnosti poskytnutých informací.

This webpage is part of an EU quality network

Poslední aktualizace: 16/12/2020
Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.